

ABONAMENTUL.

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălătatate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

—
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fr.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Morții noștri.

Arad, 17 Noemvrie.

Nu este sat românesc care să nu-și aibă morții, jertfele îngrozitorului măcel din zilele noastre. Le auzim scâncetul celor ce și-au pierdut pe alesul casei lor, mâna dreaptă în zilele de pace, durerea trece în sufletele sătenilor, astăzi lasă să treacă în sufletele tuturor celor ce vor sloveni pe paginile gazetei noastre, să facem din jalea caselor din cel sat o jale obștească, națională. Da, iubiți cititori dela sate, să întrerupem puțin ocupațiile de toată ziua, de tot ceasul și să ne gândim la morminții eroilor români de pe îndepărtatele meleaguri galițiene, rusești, din Alpi și de peste Dunăre. Zăpada iernei acesteia începe să le acopere țărâna ridicată care ascunde trupul ingenuchiat de glonte al celor mai iubiți ai noștri. La marele cimitir românesc răslețit prin atâtea șesuri întinse și munți prăpăstioși să ne gândim cu toții, ochii noștri, ai tuturor, să verse lacrimi, sufletul tuturor să se îndrepteze spre părintele Atotputernic ca să însuflească în noi duhul tăriei, să putem răbda urgia vremurilor de acum, să ni se treziască speranțele întăritoare ale unor zori luminoși pentru viitorul neamului nostru.

Eroi români astupați sub glie! Gândul nostru e astăzi la voi, chipeși voinici, inimi bărbătești din zilele de ieri. Nu numai părinții, rudeniile, satul vostru, ci neamul întreg freamătă de jalea ce-o lăsați pe urmă când potopul întâilor fulgi de zăpadă se cerne din văzduhul de iarnă. Trunchiul românesc din monarhie și-a pierdut în voi pe unii dintre

cei mai puternici arbuști, mai plini de viață, mai răsăriți la stat, schinteitori la inimă, avântați în mișcările sufletului.

Ne ridicăm ochii spre țările nemărginite și gândurile noastre se torc în rugăciuni fierbinți. Ne rugăm noi să vi se ierte păcatele ce le-ați săvârșit țintind voinicescul vostru braț la dușmani până ce i-ați prăvălit cu fruntea în nisip? Sunteți voi vinovați pentru păcate de aceste pe cari milioane de soldați le comit în fiecare clipită fără nici o muștrare de conștiință, cu gândul și cu fapta? Noi știm că v-ați făcut sfânta cruce înainte de a ochi pe dușmani, că v-ați făcut o datorie la împlinirea căreia v'a chemat glasul Majestății Sale monarhului, glasul țării și sufletul vostru nu-i negru de păcate, ci nepătat ca seninul cerului, ca stropul de apă din izvorul de munte, ca corola ghiocelului, ca fulgii ce se cern din înălțimi și ca lacrima ce-o scapă ochii noștri... Și totuși ne rugăm pentru voi cu lacrimi fierbinți, ne rugăm ca moartea voastră eroică să pregătească viitorul românesc. Ca părintele Atotputernic să lumineze conștiințele celor ce sunt sortiți să cărmuiască destinele țării acesteia și să facă dreptate morții voastre purtând grija vieții celor de acasă lăsați după voi, satului și neamului românesc.

Și voi morți români sunteți mulți, vă înmulțiți și vă veți înmulți în fiecare zi ce trece. Cu sângele vostru cald îngrășați câmpurile de luptă de șasesprezece luni neconținut. Șirurile mândrelor cete de voinici, mândrilor vlăstari ai arborelui românesc cari au plecat cu chiot de voie bună și jale, de curaj ostășesc și grije și dor de cei de-aproape, s'au rărit în ploaia gloanțelor ucigătoare cu pră-

bușirea voastră la pământ. V'ați prăbușit împlinându-vă datoria față de monarh și țară, nu ați căutat să înlăturați destinul acesta, dar în toată bunăvremea crâncenelor lupte cărorora le-ați căzut jertfă, v'ați gândit la noi cei de-acasă, la viitorul ce ne este sortit prin războiul de astăzi, v'ați sbătut căutând în îndepărtările zilelor ce vor veni steaua călăuzitoare a destinelor românești, și v'a înflorit zimbetul pe buze, vi s'a umplut sufletul de căldura speranței că prin moartea voastră asigurați viața neamului. Și atunci ați încnis ochii cu liniște, calmitate. Judecata ce vi-o făceați era a unor minți cumpănite. Față de jertfe așa de mari inimile cele mai împietrite se vor înmuia și drepturile la viață națională vor fi recunoscute.

Iar noi ne gândim neconținut la voi. Sunteți trup din trupul nostru, sânge din sângele nostru. Amintirile voastre nu se vor pierde niciodată din sufletul nostru, ni sunt scumpe, ni sunt sfinte. Ele sunt razimurile lăuntruului nostru, căldura și lumina lui.

Ori de câte ori se vor face încercări să ni se respingă cererile noastre îndreptățite la viață națională, voi morților veți protesta din morminții voștri, presărați pe hotare multe de țări. Glasurile voastre vor trebui să fie ascultate, căci nu se va găsi nimeni care să vă tragă la îndoială eroismul românesc. Voi morții noștri scumpe sunteți dovezile cele mai vii ale simțului de jertfire, de învingere de sine, de vitejie al neamului românesc din monarhie, și nu se va cuteza din partea nimănui să se tragă la îndoială partea Românilor la gloria armatelor austro-ungare în înfricoșetorul războiu de astăzi.

Basmul stelelor.

Minunată-i noaptea asta! —
Bolt' atât de înstelată
Fire-atât de liniștită
N'am văzut-o niciodată...

Dar un basm îmi vine 'n minte
Stând cu ochii duși în stele:
„Când se stinge-un om din lume
Pică una dintre ele...”

Basm duios — dar nu-l pot crede
Chiar azi când în toată clipa
Peste-atâtea mii de oameni
Moartea-și falfăie aripa.

Și când bolta rece-adâncă
Poart' aceeaș bogăție...
— De-ar fi drept ce spune basmul
Bolt' ar fi acum pustie...

Livia Rebreanu.

Din însemnările unui glotaș.

Copleșit de gânduri...

A trecut un an de zile, de când milioane de oameni au prins arma în mână, ca să lupte pentru gloria patriei lor.

Zilele s'au scurs în marea veșnicie una după alta, au trecut și trec așa cum ele sunt scrise la calendar, cu punctualitate matematică.

În această privință nu s'a făcut, nu s'a produs nici o schimbare. În multe, în foarte multe alte privințe însă, s'au făcut, s'au produs schimbări mari, schimbări până aci ca totul necunoscute.

Astfel sunt schimbările cele de ordin psihologic. Echilibrul stării sufletești, atât a celor plecați, cât și a celor rămași acasă s'a transformat, s'a sdruncinat.

Firește, această transformare ori sdruncinare nu a putut fi înlăturată; ea, în mod fatal a trebuit să urmeze, așa, cum scris este în legile firești, pe cari nime și nimic nu le poate schimba; nime și nimic nu le poate opri, ca ele să nu își toarcă misteriosul lor fir — acest fir invizibil, acest fir mai tare ca cele mai uriașe lanțuri de oțel.

Transformarea ori sdruncinarea echilibrului stării sufletești nu e de una și aceeaș natură, nu e identică; această transformare și

sdruncinare se poate clasifica, se poate împărți în mai multe categorii.

De ex. un soldat, care are și unul care nu are copii!

Să ne închipuim starea sufletească a aceluși soldat, care în clipita plecării din mijlocul familiei lui, îmbrățișează, sărută patru-sase, ori mai mulți copii! Lui toți îi sunt dragi, pe toți îi iubeste, căci el la toți deopotrivă e părinte. Și cu cât numărul copilașilor lui e mai mare, cu atât durerea lui e mai nemiloasă, cu atât echilibrul stării lui sufletești e mai sdruncinat.

O, cât de slab, cât de neputincios e omul!

El, cea mai desăvârșită creațiune din univers, el, care în actualul războiu produce astfel de lucruri, de fapte, cari altădată ar fi aparținut domeniului fanteziei — nu poate face nimic, nu poate face absolut nimic, ca să pună stavilă durerilor lui sufletești, să înlătore gândurile grele și apăsătoare de cari e copleșit.

El, în aer se luptă cu vântul, pe apă cu valurile furioase. În această luptă — luptă neegală și grea — e învingător, când însă, înaintea ochilor lui sufletești apare chipul blând și nevinovat, chipul de inger al copilașilor lui de acasă, atunci eroul se preface într'un părinte iubitor și duios, care nu poate rezista durerilor sufletești, nu poate să își oprească lacrimile...

Copiii! Soldații noștri, prizonierii de răs-

Morții noștri scumpi! Nu veți fi niciodată uitați și nu ne îndoim că numai prin voi, prin jertfira voastră, putem crede într-o viață națională viitoare,

Ajută-ne Doamne, dă-ne puterea să îndurăm urgia vremilor de acum, să ne putem duce jalea și durerea celor pierduți, întărește și luminează conștiințele noastre

lămurască în grabă atitudinea, căci mobilizarea ei, care avea de scop atacarea Bulgariei, devine acum o amenințare împotriva aliaților. Înțelegerea este stăpână în Mediterana; ea are mijloace cu care să-și garanteze această stăpânire și a neglija întrebuințarea lor ar fi o gravă greșală.

Gondițiuni de pace.

Arad, 17 Noembrie 1915.

De un timp în anume cercuri se fac sondări pentru pace. Desigur neutrii urmăresc cu mai mult interes mișcări de acest fel și comentariile lor de obicei sunt lungi, chiar obositoare pe tema asta. Dăm un articol-specimen publicat la loc de frunte de *Gazette de Lausanne* dela 10 Noembrie ce ne sosește astăzi, tradus în întregime aci:

Intr'o scrisoare vrednică de încredere și ale cărei elemente trebuiesc să fie luate din surse mai sigure, corespondentul din Zürich al lui Journal des Débats formulează condițiunile aproximative între cari Germania va încheia pacea.

Citind acele condițiuni se impune reflexia că Germania a turnat prea multă apă în vin. Unde sunt amenințările față de aliați dela August 1914? Nu întâlnești astăzi în condițiunile puse de Germania dușmanilor săi pretențiile de egemonie formulate atât de naiv în anul din urmă de intelectuali eminenti. Chimistul Wilhelm Oswald, întâiul între ei, a anunțat că războiul va izbucni să constituie o confederație de state-unite ale Europei sub președinția lui Wilhelm al II-lea. Se poate crede că profesorii de chimie pangermanistă s'au decis să renunțe la toate aceste ineptii? Pacea germană căreia i-se face ecou corespondentul din Zürich al lui Journal des Débats — desaprobandu-le — permite să se spereze că da.

Germania a zis: „Noi vom dicta condițiile la Paris, Londra și Petrograd”. Inșă după cincisprezece luni de războiu nici una din aceste capitale n'a fost ocupată.

Austro-Germania nu a cucerit decât capitale secundare: Bruxela, Varșovia, Belgradul. Ea va putea face o intrare triumfală în Istanbul, inșă se va trece vreme până se va putea vorbi de această cetate ca cucerită. Defileul lui Wilhelm al II-lea cu paradă mare pe străzile Constantinopolului nu va produce decât un efect moral.

De altă parte este incontestabil că Austro-Germania consideră și acum de dreaptă ținta sa. Ea a invadat Belgia, prin o felonie, fără in-

PRESSA ITALIANĂ ȘI GRECIA. Ziarul italian „Corriere della Sera” scrie că nu se știe, dacă Grecia e pe cale de a înfinge și ea pumnalul, așa cum a făcut Bulgaria.

Pentru a se înlătura inșă orice posibilitate primejdioasă — spune ziarul — Quadrupla trebuie să ia toate măsurile cuvenite.

De sigur, amenințarea flotei franco-engleze în apropierea apelor Greciei și sporirea continuă a forțelor debarcate la Salonic, vor contribui în bună măsură ca Grecia să se fie în limitele rațiunii. Impresia debarcării de trupe în Albania ar produce la Atena efecte salutare. Grecia trebuie să simtă că forțele aliaților de pe mare și uscat sunt gata să lucreze viguros. Pentru a prelătămplina o mișcare a Greciei defavorabilă Quadruplei, Grecia trebuie silită să-și

boiu, zilnic vorbesc de copiii lor. Aceasta e cea mai mare durere a lor. Și unii și alții cu câtă duioșie, cu câtă dragoste își amintesc de aceste ființe plăpânde. Câte lacrimi se varsă în taină, câte rugăciuni fierbinți se înalță către cer!

Focul ce arde în ochii acestor părinți atunci, când întâlnesc copii cari sunt de o vârstă și seamănă cu copiii lor, e atât de sublim, e atât de viu, de mistuitor; emoția lor e la culme, bucuria îmbinată cu durerea ce se zăgrăvește atunci pe fețele lor, reoglindește cele mai curate simțeminte, iar în pieptul lor e o luptă, o luptă atât de complicată, atât de dureroasă, că nu își pot da seamă de ea...

Sunt copleșit de gânduri. Gânduri grele, gânduri apăsătoare.

Ori și ce fac, ori și pe unde rătăcesc, aceste gânduri nu mă părăsesc. Ele, cu fidelitate mă însoțesc pretutindenea, ca și când ar fi pus jurământ, mare și sfânt jurământ, că nici pe o singură clipită nu se despart de mine.

De multe ori, sub greutatea, sub apăsarea acestor gânduri devin superstițios. Atunci îmi vine să cred în lucruri imposibile, în lucruri absurde! Gândesc la ființe supranaturale, la duhuri necurate, cari pare-că ar avea, în anumită măsură influență asupra destinului, asupra sortii bietului om.

Și când îmi dau seamă, că toate acestea sunt produsul dezechilibrării a stării mele su-

fletești, durerea mea e mai mare, e mai nemiloasă.

E noapte. O noapte rece de toamnă. Cerul e acoperit de nourii negri, iar vântul sueră jalnic, tânguitor. Uneori șuerătura vântului îmi pare că e sinistru.

În noaptea aceasta eu fac serviciu militar la întăriturile din jurul orașului.

Somnul fugă de mine. Îl alungă vântul ori gândurile mele? Nu știu. Nu îmi pot da seamă despre aceasta.

Dormiți, în pace, copilașii mei!

Voi, în fiecare seară spuneți rugăciunea:

...Peste noapte brațul Tău

Fie, Doamne, scutul meu.

Dormiți, în pace, copilașii mei, căci buna mamă a voastră veghiază!

Dormiți, în pace, copilașii mei, căci gândul meu e la voi, el vă îmbrățișează, el vă sărută!

Pare-că vă aud cum întrebați pe mama voastră:

— Când vine, tata, acasă?

Și văd nemărginita ei durere, că nu vă poate da un răspuns îndestulitor, un răspuns care să vă facă bucurie, să vă mulțumească.

Iar voi, cu mai mare insistență urmați cu întrebarea voastră:

— Când vine, tata, acasă?

Timošara, Noembrie, 1915.

Alex. Țintariu.

doială, ține ocupată a zecea parte din teritorul francez, Polonia rusească, în Serbia înaintează. Are deci câștiguri importante. Inșă la aceste câștiguri — și acesta este faptul remarcabil — este gata să renunțe în schimbul unor avantagii.

Da, Germania ar retroceda la acea oră, dacă se crede corespondentului lui Journal des Débats, Belgia și teritoriile franceze contra unei indemnizări de câteva milioane și achizițiuni coloniale. Cât privește Rusia, ea va pierde Polonia, inșă va retroceda teritorul rusesc în schimbul câtorva miliarde.

Cu privire la Anglia, Berlinul nu se arată mai conciliant. Așa un an înainte, Anglia trebuia să dispară de pe harta Europei, ori chiar de pe harta lumii. Pangermaniștii anunțau că Londra va fi redusă la cenuse. Germania va face din imperiul colonial britanic un fel de Alsacia-Lorena. Toată văpaia asta frumoasă, s'a stins. În schimbul restituirii coloniilor germane, Anglia nu va trebui să dea Germaniei nimica. Din contra: Germania și Anglia... se vor împărți pe coloniile portugheze.

Se poate recunoaște tactica constantă a Germaniei. Bineînțeles, Belgia va fi supusă cea dintâi acestui sistem. I se va restitui integritatea europeană — pentru a câștiga Anglia — dar i-se va lua teritorul african.

În sfârșit Serbia, își va păstra independența, Grecia inșă va trebui să acorde Austriei un pasagiu direct la Salonic. Ce gândește regele Constantin și prietenii săi!

Toate statele beligerante vor consimți unui compromis comercial favorabil noului „Zollverein” germano-austro-ungar.

Incă odată trebuie salutată moderațiunea relativă condițiilor de pace germane; credem inșă că n'au șansele succesului, tocmai pentru rezonul moderației lor. Germanii credeau în obținerea victoriilor vehemente, cari nu s'au îndeplinit. Astfel, ei ar vrea să-și ia partea lor și mai târziu — să reînceapă în condiții mai favorabile. Adversarii lor au escomptat întotdeauna un războiu lung. Lordul Kitchener a declarat în luna August 1914 că războiul are să dureze cel puțin trei ani. Aliații știau, că mijloacele lor de războiu nu vor fi la înălțimea mijloacelor inamicului decât cel mult în 1916. Peripețiile tacticismului n'au modificat convingerea lor. În grabnică concluzie de pace a Germaniei, ei văd o probă a îndoielilor. Kazat ori nebazat, ei cred într'o victorie finală și în toată direcția, gestul de pace al Germaniei este prematur. Coșmarul nu este încă pe sfârșite.

Comentând scrisoarea corespondentului din Zürich d. Auguste Gauvain concludem în Journal des Débats dela 7 Noembrie: „Aliații vor lupta până ce dușmanul va fi epuizat”. Toate încercările lansate pe malurile lacului Lufernei (aluzie la întreținerea actuală a lui Bülow în Elveția. N. R.) se vor zădărnici de această speranță tenace. Este datoria noastră s'o spunem de repetite ori ca să se înțeleagă desăvârșit la Viena și Berlin.

Viena și Berlinul iau țara noastră ca centru pentru operațiunile lor în vederea restabilirii păcii. Noi nu putem să fim decât măguliți de alegerea aceasta și siguri, că, bătând ora păcii posibile, noi vom saluta-o cu bucurie dacă se va încheia pe teritorul nostru.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAȚILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

România nu merge contra Rusiei

Declarațiile dlui I. Brătianu despre înțelegerea româno-rusă.

Consfătuirea cu d. I. Brătianu. — Guvernul Brătianu rămâne la putere. — Neutralitatea armată a României. — Declarațiile dlui I. Brătianu despre înțelegerea româno-rusă. — Guvernul român contra unei acțiuni românești în Balcani. — Precauțiunea României. — O senzațională declarație a dlui I. Brătianu. — Înțelegerea dela București. — Când va intra România în acțiune? — Dela consiliul de miniștri români.

Arad, 17 Noembrie.

În cursul săptămânei trecute — după cum am anunțat — s'a terminat seria schimbului de vederi asupra situației ce a urmat între primul-ministru d. I. Brătianu, parlamentarilor, primarii, și prefectii din regatul român.

Lămuririle date acestora de către șeful guvernului român asupra situației și invitațiunile pe cari le-a făcut celor prezenți de a-și exprima părerea — după cum aflăm — fără rezervă și a-și comunica impresiunile, au pus în relief valoarea lealității acestor consfătuiri.

Parlamentarii și reprezentanții orașelor și județelor și-au expus părerea ce o au asupra actualei situațiuni.

În toate consfătuirile ce au urmat între primul-ministru român și seria reprezentanților s'a remarcat — după cum aflăm — deplina armonie de cugetare însuflețită de o singură mare idee: *aceea de a salvarda interesele supreme ale patriei române.*

Pressa conservatoare din România spune că situația guvernului român fiind azi în deplină dependență de politica externă, ea nu poate fi încă judecată ca bună sau rea, până ce evenimentele din Balcani nu vor duce la o soluțiune definitivă.

Deocamdată neutralitatea greacă — spune presa conservatoare — dă neutralității românești rațiunea ei și cu aceasta dă stabilitate aparentă guvernului dlui I. Brătianu.

În cercurile politice din România a început să se vorbească iarăși de o remaniere și faptul că Vineri dimineața, d. I. I. C. Brătianu a avut întrevederi cu dnii N. N. Săveanu și C. Banu, considerați deja ca ministeriabili, dă oarecare consistență svonorilor puse în circulație. În București se colportază chiar următoarea listă ministeriabilă: I. I. C. Brătianu prezidenția și externele; Toma Stelian, războiul; E. Costinescu, finanțele; Vintilă Brătianu, industria și comerțul; I. G. Duca, justiția; N. N. Săveanu, lucrările publice; C. Banu, instrucția și cultele; Al. Constantinescu, domeniile; N. G. Morțun, interne.

Iar în afară de aceste schimbări, s'ar mai creia încă și un *secretariat de stat al munițiilor*, care ar urma să fie încredințat dlui inginer Anghel Saligny.

Se asigură însă că acestea sunt numai svonuri cari se colportază și sunt pornite din cercuri cari ar dori — se înțelege — realizarea lor. În chiar cercurile liberale, de altfel, nu li se dă nici o încredere și d. M. Ferechide, președintele camerei române, a declarat că nu se va putea face nici o remaniere. Această părere o confirmă, de altfel, și următoarea știre primită din cercurile conservatoare din București:

Cu prilejul conferinței ținută la clubul conservator de către d. inginer Budisteanu, conferință la care au asistat și dnii Al. Marghiloman și C. C. Arion, s'a ținut și o consfătuire intimă a fruntașilor partidului conservator asupra situației.

Conferința a ajuns la concluzia că în cazul unei retrageri a guvernului liberal, ceace deocamdată pare exclus, nu va putea să succedă la cârma țării un guvern Carp—Măiorescu—Marghiloman.

Neutralitatea armată a României.

București. — D. Th. Vasiliu, deputat de Tutova, a anunțat ieri, în urma consfătuirilor dintre parlamentari și primul-ministru d. I. Brătianu, următoarele:

— „România va păstra o neutralitate armată permanentă și definitivă, în schimbul unor compensațiuni foarte însemnate. Nu este departe ziua când țara va fi în chip sgomotos acărec recunoșcătoare dlui Ionel Brătianu, care ne-a salvat sute de mii de vieți și cele mai sfinte interese naționale”.

Declarațiile dlui I. Brătianu despre înțelegerea româno-rusă.

București. — Lui „Secolo” i se telegrafiază din București următoarea declarație pe care d. I. Brătianu, primul-ministru român, a făcut-o deputaților opoziționali despre politica guvernului:

— *Trebue abandonată presupțiunea că România să meargă împotriva Rusiei. Între aceste două state există o înțelegere, după care România declară că va păstra o neutralitate binevoitoare față de Rusia și totodată oprește transitul materialului de războiu pe seama Turciei.*

Berlin. — *Se anunță din București: După știri din sursă autentică între București și Petrograd se urmează în prezent un schimb de note relativ la vasele rusești sechestrare precum și în chestia transitului de munițiuni pe seama Serbiei. Până în acest moment guvernul român ezită să-și schimbe punctul de vedere în această chestiune.*

Guvernul român contra unei acțiuni românești în Balcani.

București. — Ziarul „Steagul”, organ al partidului conservator scrie următoarele despre situația politică a României:

Guvernul nostru, după informațiunile ce avem, e cu desăvârșire contra unei acțiuni românești în Balcani. O astfel de acțiune ar fi azi materialmente imposibilă și nu ar mai putea avea nici rolul de a împiedeca joncțiunea turco-germană odată ce linia Niș-Constantinopol a devenit liberă. A intra azi în războiu contra Germanilor, ar fi a juca un rol secundar, acela de a da timp pentru debarcarea aliaților la Salonic, și a ne încredința soarta șanselor de victorie a Quadruplei, atât de reduse astăzi. În orice caz nemai putând fi vorba de împărțirea Austro-Ungariei, chiar după mărturisirile Quadruplei, ci de a împiedeca o mare victorie germană, un războiu al nostru contra Germanilor ar fi o nebunie.

Precauțiunea României.

București. — D. ministru de interne a dat o ordinațiune după care toți călătorii pe a căror pașaport s'a pus observația că sunt numai „în trecere prin România”, vor fi opriți să pe-

trecă timp îndelungat pe teritoriul României. În atari cazuri călătorii vor fi expediți imediat la frontieră și siliți să părăsească teritoriul țării.

O senzațională declarație a dlui I. Brătianu.

București. — Produc senzație, în cercurile politice, declarațiile făcute de primul-ministru, în consfătuirea parlamentarilor la care au participat județele Prahova, Putna, Teleorman, Roman și Roman.

Dupăce a arătat modul de a vedea al guvernului, pe care îl cunoaștem, d. I. I. C. Brătianu a vorbit de tratativele urmate pentru precizarea atitudinii României și, cu prilejul acesta a arătat că pe când dsa negocia într-o anumită direcție, s'au găsit oameni politici români, cari dedeau asigurări puterilor străine și făceau angajamente de a face ca guvernul român să-și reducă cererile.

D. I. I. C. Brătianu a calificat pe acești politicieni de „aventurieri inconstienți”, și e ușor de ghicit, pe cine a vizat dsa, cu această de-stăinuire senzațională. (St.)

Înțelegerea dela București.

Londra. — Corespondentul din București al lui „Daily Telegraph” telegrafiază ziarului său că pentru menținerea tratatului din București afară de înțelegerea dintre Grecia și Serbia s'a mai încheiat o înțelegere între Serbia, România, Grecia și Muntenegru după care aceste patru puteri își asigură reciproc teritoriile ocupate pentru cazul când parlamentul bulgar ar refuza acceptarea tratatului din București.

Dupăce Grecia s'a sustras datoriei contractuale față de Serbia, România încă se consideră delegată de datoria ce-i impune această înțelegere.

Când va intra România în acțiune?

București. — Ziarul englez „Times” află din sursă competentă dela Petrograd, că din motive de ordin tehnic și militar România nu intră în războiu.

„România — scrie „Times” — va merge împotriva împătritei înțelegeri numai în cazul când ar fi amenințată cu armele de către Germania.

În sfârșit „Times” spune, că se impune trimiteria de mari forte în Orient.

Dela consiliul de miniștri român.

București. — Un consiliu de miniștri sub președinția dlui I. Brătianu, a avut loc Sâmbătă dimineața, la d. Costinescu. Consiliul de miniștri a examinat diferite chestiuni la ordinea zilei.

**PENTRU „CARTEA DE
PAUR ROMÂNEASCĂ”**

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
::: săvârșită de eroii noștri. :::

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 16 Noembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul rus: Nici o schimbare.

Pe frontul italian: Pe sectorul nordic de pe litoralul Doberdo, s'au dat ieri cele mai violente lupte. Pentru pozițiile din jurul muntelui San Michel, luptele îndârjite continuă zi și noapte. Pe coasta nordică a acestui munte, Italianii au năvălit în pozițiile noastre, de cu seara însă, am reușit să-i alungăm aproape cu desăvârșire. Pe sectorul San-Martini luptele apropiate se continuă. Un atac dușman din fața podului Gorizei, dat contra platoului Podgora, a fost respins de trupele noastre.

Pe frontul sud-estic. Pe frontiera muntenegrină lângă Gorazda, luptele continuă. Goana de pe întreg frontul sârb continuă. Trupe austro-ungare au atins ținutul Uvațului și platourile Tigota-Planina și Aiavor. O diviziune germană a generalului Kövess menținând pe amândouă părțile drumului din Cralievo spre Novibazar, a ocupat Uste. Trupele austro-ungare înaintate de aici spre est au trecut la Babița drumul Bașca-Cursumlia și au luat cu asalt trșeele sârbe de pe muntele Luțac (la est de Babița). Am făcut prizonieri 3 ofițeri, 110 soldați și am luat o mitralieră. De către nord și est diviziunile germane și bulgare se apropie în mai multe puncte spre Cursinulja.

Berlin, 16 Noembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În trei rânduri au încercat Francezii să recupe tranșeele luate în 15 Noembrie la nord-est de Ecurie. Toate încercările lor au fost oprite. Afară de luptele de artilerie și bombe din diferitele puncte ale frontului, evenimente de importanță nu s'au dat. În mai multe rânduri Lensul a fost bombardat de artileria dușmană. Dela 22 Octombrie, până la 12 Noembrie dintre locuitori au căzut jertfă acestei bombardări: 33 morți și 55 răniți. Pagube militare n'au fost.

Pe frontul oriental: Pe întreg frontul situația e ne-schimbată.

Pe frontul din Balcan: Urmărirea dușmanului înaintază cu energie. Eri am făcut prizonieri mai bine de 1000 Sârbi și am luat 2 mitraliere și 3 tunuri.

Intrunirea „Ligei pentru unitatea națională”.

București, 13 Noembrie 1915.

Ieri, Vineri, seara „Liga pentru unitatea națională”, a cărui președinte de onoare, se știe, este tribunul poporului d. *Nicolae Fleva*, a ținut o întrunire în vastele saloane ale dlui Dr. Tănăsescu, din bulevardul Dimicu Golescu.

D. *Dimitrie Butculescu*, președintele activ al ligei, luând cuvântul atacă cu vehemență acțiunea dlui N. Filipescu și Take Ionescu. Apoi face apologia „Ligei Culturale”.

D. *Constantinescu*, tipograf, își exprimă doleanțele ramurei sale de activitate și ține a asigura pe guvernânții români că și clasa muncitoare din care d-sa face parte, va merge la ceasul suprem să-și facă datoria către patrie și tron.

D. *Take Polikrat*, avocat, atacă „Federația Unionistă” și pe conducătorii ei.

D. *Adrian Maniu*, avocat, spune că nu prin indiscrețiunile politice a intereselor de stat și prin injurii la adresa unui popor, care s'a dovedit atât de viteaz și de al cărui sprijin vom avea nevoie în viitor — poporul german — vom putea cândva isbuti la împlinirea datoriei ce ni se impune la ceasuri mari. Oratorul atacă pe poetul O. Goga. Mai vorbesc d. *Miniu*, iar din partea muncitorimei d. *Titus Stoica* și D. *Zorilă*.

D. *D. Butculescu*, încheiând seria cuvântărilor printr'o apărare ce-o face asupra acțiunii de până acum a guvernului, îndeamnă pe cetățeni a veni cât mai mulți la întrunirea de Duminică din sala Dacia, la care sunt chemați de d. *N. Fleva*.

După aceea asistenții s'au despărțit în liniște.

Cor.

Siluirea Greciei de către împătrita-înțelegeri.

Situația Greciei e foarte gravă.

D. Venizelos va începe o acțiune cu urmări incalculabile. — Regele Constantin n'a aprobat proiectul relativ la demobilizarea armatei eline. — Franța și Anglia vor proceda foarte energic față de Grecia. — O refugiere a armatelor sârbești pe teritoriul Greciei nu pare probabilă.

Arad, 17 Noembrie 1915.

Alegerile dietale vor avea loc în Grecia în 6 Decembrie. Guvernul a dat partidelor un timp de 3 săptămâni pentru agitații electorale. Proiectul guvernului privitor la demobilizarea armatei în vederea alegerilor generale nu l-a aprobat, ceea ce a provocat o înverșunare în cercurile venizeliste. Guvernul va căuta deci să asigure deci pe altă cale ca *poporul grec să-și manifesteze voința la alegeri*, deși țara e în stare de mobilizare.

Ziarele guvernamentale socotesc că *Venizelos și partizanii se vor abține dela alegeri*. „Embros” atrăgând atențiunea asupra organizației puternice a partidului venizelist își exprima temerea ca nu cumva aceasta să fie numai o apucătură din partea lui Venizelos ca guvernul să nu desvolte nici o contraagitație. Skuludis — scrie numitul ziar — trebuie să fie în tot cazul cu ochii în patru.

Alt ziar grec „Etnos” scrie: „Regele Constantin nu a aprobat proiectul guvernului privitor la demobilizare. Partidul venizelist a fost convocat pe Mercuri seara la o conferință. Punctul de vedere al lui Venizelos e, că guvernul trebuie să-și dea dimisia. Dacă alegerile totuș vor avea loc, fără ca să se ordone mai întâi mobilizarea, Venizelos nu va lua parte la alegeri, ci va porni în acest caz o mișcare în întreaga țară, care ar putea avea cele mai grave urmări. Situația e foarte gravă, cea mai gravă prin care a avut să treacă regatul.

Ziarul parisian „Echo de Paris” e informat că 98 deputați venizeliști, mobilizați, au cerut dela ministrul de războiu un *concediu de o lună* pe timpul campaniei electorale. Ministrul a refuzat însă aceasta cerere a deputaților.

În vederea alegerilor din Grecia presa engleză scrie foarte agitată și merge până la amenințări față de Grecia.

„Times” ocupându-se într'un prim-articol cu alegerile din Grecia scrie:

În Grecia s'au ordonat alegeri generale, când la ordinea zilei sunt chestii asupra cărora po-

porul grec și-a spus de mult cuvântul. Dacă armata greacă nu va fi demobilizată, iar alegerile totuș se vor ține, aceste vor fi *ilegale*, deoarece cea mai mare parte a alegătorilor sunt sub drapel. Fără îndoială că pe această cale se încearcă a-l slăbi pe Venizelos, a cărui aderenți ar fi în acest caz în desavantaj și ar pierde majoritatea. E de lipsă a-l face atent în mod serios pe rege și aderenții lui că forma constituțională monarhică din Grecia, pe care regele și guvernul încearcă să o calce în picioare cu voința, nu e numai exclusiv o chestie a politicii interne grecești, ci e o *chestie internațională cum reiese din contractul din anul 1853 prin care Anglia a cedat Greciei insulele ionice și cele trei puteri ale antantei: Anglia, Franța și Rusia au luat garanța pentru constituția Greciei*.

„Daily Telegraph” e informat că guvernul francez e ferm hotărât să nu mai tolereze ezitarea regelui grecesc, ci îl va constrânge ca să se declare lămurit.

Guvernul englez — după cum se anunță din Amsterdam — a și luat măsuri de represiune față de Grecia, îndrumând societățile de navigațiune ca începând din 11 Noembrie să sisteze transporturile de cărbuni pentru Grecia. Guvernul englez a revocat ordinațiunea prin care a permis furnizarea de cărbuni pentru Grecia.

Semioficiosul guvernului grec „Embros” scrie în baza informațiilor primite din sursă oficială, că *retragerea trupelor sârbești pe teritoriul grecesc nu provoacă nici o îngrijorare în ce privește influința care ar avea-o aceasta retragere asupra raporturilor Greciei cu împătrita înțelegeri*. Deși din mișcările armatei sârbești se poate concluda la aceasta retragere, totuș pare că aceasta nu se va întâmpla. Declarațiile guvernului grec sunt destul de clare pentru puterile antantei încât aceste să nu se teamă că în general ar fi posibil un conflict.

Amintiri din războiul cu Italia.

Pe unde luptă vitejii regimentului bănațean Nr. 43

— Pe platoul Doberdo. —

(Scrisoare cenzurată).

Platoul Doberdo, 12 Oct.

Intocmai cum uneori albăstrimile cerului sunt acoperite zile de rânduri de nori grei plumburii a căror până deasă nesfârșită formează un zăgaz puternic, nelăsând a străbate nici una din razele pline de mângâiere ale soarelui, nelăsând nici o clipă descoperit albastrul lucitor, întocmai așa de jumătate de an de când plutesc și eu în valurile spumegoase ale acestui războiu crâncen, îmi simt sufletul copleșit de o durere tainică, mută, nedeslușită, prin care nu poate răsbli nici o rază primăvărată de bucurie, ori de mângâiere sufletească. Uriașul val-vârtej al bătăliei ne poartă din foc în foc unde se sting suflete tinere, dornice de viață, unde din cauza bubuiturilor de tunuri și vâjăitului sinistru de gloanțe pe la urechi, îmi simt mintea buimăcită, cuprinsă de o învălmășeală bizară, care nu-mi mai dă posibilitatea de a mai lega două vorbe laolaltă ca în alte vremuri,

Fortificații de pietri ori din saci umpluți cu pământ, în nesfârșite șiruri stau față în față de unde ostașii ambelor părți se pândesc cu ochi de hidră, folosindu-se de fiecare mișcare de a-ș trimite potrivit pe lumea cealaltă printr'un glonț, care sfredește craniul omenesc întocmai cum ai sfredeli cu un cui un bostan.

După ce ne-am sbuciumat în diferite lupte pe teritoriul udat de sânge și acoperit cu morminte al Galitiiei, alt dușman ne-a sărit în coaste și am ajuns hăt departe în partea opusă a monarhiei, pe stâncosele și nesfârșitele vârfuri de munți ai Carintiei, unde crește numai „alba regină” (Edelweiss), iar de aci am pornit-o către mare spre locurile dominate de înfricoșatul vânt „bora”.

Suntem pe o colină dela marginea platoului Doberdo, care se întinde departe spre mare. Numai pietri, doline și tufe răslețe acopere acest platou, la a cărui margini se strecoară încet ca o fâșie de argint râul Isonzo și care se termină în mare, ce pare o oglindă uriașă și lucie. Spre sud, departe în zare, într'o mare de verdeață se văd îngrămădite sătulețe și orașe ale căror turnuri dela biserici se saltează drept în sus. Departe ridicate în văzduh stau pironite locului baloanele captive ale Italianului, de unde se supraveghează mișcarea trupelor noastre. Și drumurile acestui platou peste zi păreau pustii. Nici un suflet de om, nici o altă vietate nu se vedea mișcând, de teama

